

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 juin 2023

**PROPOSITION DE
MODIFICATION DU RÈGLEMENT****de la Chambre des représentants réformant
la procédure de vérification des pouvoirs
à la suite de la jurisprudence
de la Cour européenne
des droits de l'homme****Rapport**fait au nom de la commission
du Règlement et
de la Réforme
du travail parlementaire
par
M. Marco Van Hees et
Mme Özlem Özen**Sommaire****Pages**

I. Exposé introductif.....	3
II. Discussion générale.....	3
III. Discussion des articles et votes.....	8

*Voir:*Doc 55 **3403/ (2022/2023)**:

001: Proposition de modification du Règlement de Mme Tillieux.

Voir aussi:

003: Texte adopté par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 juni 2023

**VOORSTEL TOT
WIJZIGING VAN HET REGLEMENT****van de Kamer van volksvertegenwoordigers
met het oog op de hervorming van de
onderzoeksprocedure voor de geloofsbrieven
ingevolge rechtspraak van het Europees Hof
voor de Rechten van de Mens****Verslag**namens de commissie
voor het Reglement en
voor de Hervorming
van de parlementaire werkzaamheden
uitgebracht door
de heer **Marco Van Hees** en
mevrouw **Özlem Özen****Inhoud****Blz.**

I. Inleidende uiteenzetting	3
II. Algemene bespreking.....	3
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	8

*Zie:*Doc 55 **3403/ (2022/2023)**:

001: Voorstel tot wijziging van het Reglement van mevrouw Tillieux.

Zie ook:

003: Tekst aangenomen door de commissie.

09685

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Eliane Tillieux

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Peter De Roover, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel
Ecolo-Groen	N ., Kristof Calvo, Guillaume Defossé
PS	Jean-Marc Delizée, André Flahaut, Özlem Özen
VB	Barbara Pas, Wouter Vermeersch
MR	Mathieu Bihet, Emmanuel Burton
cd&v	Jef Van den Bergh
PVDA-PTB	Marco Van Hees
Open Vld	Egbert Lachaert
Vooruit	Joris Vandenbroucke

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Mieke Claes, Kathleen Depoorter, Yoleen Van Camp, Kristien Van Vaerenbergh
N ., Wouter De Vriendt, Gilles Vanden Burre
N ., Ahmed Laaouej, Christophe Lacroix, Eric Thiébaud
Ortwin Depoortere, Nathalie Dewulf, Marijke Dillen
Philippe Goffin, Marie-Christine Marghem, Benoît Piedboeuf
N ., Servais Verherstraeten
Raoul Hedebouw, Thierry Warmoes
Maggie De Block, Patrick Dewael
Melissa Depraetere, Vicky Reynaert

C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigd lid:

Les Engagés Catherine Fonck

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
Les Engagés	: Les Engagés
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurig papier)

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de modification du Règlement au cours de sa réunion du 5 juin 2023.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF

Mme Eliane Tillieux, présidente de la Chambre des représentants, rappelle que l'arrêt du 10 juillet 2020 de la Cour européenne des droits de l'homme, dans l'affaire *Mugemangango c/ Belgique*, impose de procéder à une réforme de la procédure de la vérification des pouvoirs des membres nouvellement élus des assemblées parlementaires belges.

Les critiques de la Cour portent notamment sur les garanties d'impartialité que présente l'organe décisionnaire, le pouvoir d'appréciation de l'organe décisionnaire, et les garanties d'une décision équitable, objective et motivée.

La présente proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants vise à apporter une solution aux critiques formulées par la Cour européenne des droits de l'homme, dans les cas où la Chambre intervient comme organe décisionnaire.

La proposition ne traite pas de la question du recours contre la décision de la Chambre. Cette question doit en effet être réglée par une révision de la Constitution et une modification de la législation.

Les parlements des entités fédérées ont également apporté des modifications à leurs règlements respectifs. Il a été tenu compte de ces modifications dans la rédaction du présent texte, tout en conservant, dans la mesure du possible, les pratiques établies à la Chambre.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Wim Van der Donckt (N-VA) observe que le Parlement flamand a récemment adopté une proposition de modification de son Règlement assez similaire à la présente proposition.

L'intervenant demande s'il ne serait pas préférable, du point de vue de la terminologie, de préférer les mots "candidats-membres" au mot "membres", car un élu ne

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit voorstel tot wijziging van het Reglement besproken tijdens haar vergadering van 5 juni 2023.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING

Mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wijst erop dat ingevolge het arrest van 10 juli 2020 van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak *Mugemangango* tegen België, de onderzoeksprocedure voor de geloofsbrieven van de nieuw verkozen leden van de Belgische parlementaire assemblees moet worden hervormd.

De kritiek van het Hof heeft meer bepaald betrekking op (1) de waarborgen inzake de onpartijdigheid van het beslissingsorgaan, (2) de beoordelingsbevoegdheid van het beslissingsorgaan en (3) de waarborgen voor een billijke, objectieve en onderbouwde beslissing.

Het onderhavige voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers beoogt een oplossing aan te reiken voor de door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geformuleerde kritische opmerkingen, voor de gevallen waarin de Kamer als beslissingsorgaan optreedt.

Het voorstel betreft niet het beroep tegen de beslissing van de Kamer. Deze aangelegenheid dient te worden geregeld aan de hand een herziening van de Grondwet en een wijziging van de wetgeving.

De deelstaatparlementen hebben ook wijzigingen aan hun respectieve reglementen aangebracht. Er werd rekening gehouden met deze wijzigingen bij het opstellen van de voorliggende tekst, waarbij in de mate van het mogelijke de huidige praktijken in de Kamer werden behouden.

II. — ALGEMENE BESPREKING

De heer Wim Van der Donckt (N-VA) wijst erop dat het Vlaams Parlement onlangs een voorstel tot wijziging van zijn reglement heeft aangenomen dat sterk op het voorliggende voorstel lijkt.

De spreker vraagt of het vanuit terminologisch oogpunt niet beter zou zijn om de woorden "kandidaat-leden" te verkiezen boven het woord "leden", omdat een verkozen

deviendra membre de la Chambre des représentants qu'après la vérification des pouvoirs.

Il regrette par ailleurs que le texte de la proposition ne précise pas ce qu'il advient dans le cas où la Chambre invaliderait le résultat de l'élection.

M. Guillaume Defossé (Ecolo-Groen) constate que la proposition à l'examen permet de répondre provisoirement aux problèmes soulevés par l'arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme tout en tenant compte du cadre constitutionnel actuel qui ne permet pas d'aller plus loin pour l'instant.

Lorsque les articles concernés seront ouverts à révision, il s'agira de veiller à ce que les députés ne puissent plus participer à la vérification des pouvoirs de leurs concurrents directs et que cette vérification des pouvoirs ne fasse pas l'objet d'un vote majorité contre opposition, raison pour laquelle l'intervenant plaide pour le recours à une majorité spéciale.

M. André Flahaut (PS) annonce le soutien plein et entier de son groupe à la réforme proposée, qui s'inscrit dans le droit fil des initiatives prises par les autres Parlements.

M. Marco Van Hees (PVDA-PTB) regrette que la commission se réunisse dans une salle qui ne permet pas la retransmission en direct alors que la proposition à l'examen a pour objectif de garantir la transparence de la procédure de validation des élections.

Il rappelle que c'est le PVDA-PTB qui est à l'origine de la procédure ayant conduit à l'arrêt du 10 juillet 2020 de la Cour européenne des droits de l'homme dans l'affaire *Mugemangango c/ Belgique*. Lors des élections du 25 mai 2014, quatorze voix manquèrent pour permettre à la liste PTB-GOI de bénéficier de l'apparementement et de permettre à M. Mugemangango, tête de liste du parti dans la circonscription électorale de Charleroi, d'être élu au Parlement wallon. Saisie d'une réclamation de ce dernier contre le résultat de l'élection, la commission de vérification des pouvoirs du Parlement wallon jugea la réclamation du requérant recevable et fondée et proposa que les bulletins blancs et nuls fassent l'objet d'une vérification. Cette proposition fut toutefois rejetée par le Parlement wallon. M. Van Hees juge, pour sa part, que ceci démontre que la procédure de vérification des pouvoirs, dans laquelle les membres d'une assemblée parlementaire sont à la fois juges et parties, ne permet pas un traitement impartial des litiges électoraux. On imagine en effet mal un député élu remettre en question

pas na het onderzoek van de geloofsbrieven lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers zal worden.

Voorts vindt de spreker het jammer dat het voorstel niet ingaat op wat er gebeurt ingeval de Kamer de verkiezingsuitslag ongeldig zou verklaren.

De heer Guillaume Defossé (Ecolo-Groen) stelt vast dat met het ter bespreking voorliggende voorstel voorlopig kan worden tegemoetgekomen aan de door het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens aan de orde gestelde problemen, met inachtneming van het huidige grondwettelijk kader op grond waarvan vooreerst geen verdere stappen mogelijk zijn.

Wanneer de betrokken artikelen voor herziening vatbaar zullen zijn verklaard, zal ervoor gezorgd moeten worden dat de parlementsleden niet langer kunnen deelnemen aan het onderzoek van de geloofsbrieven van hun rechtstreekse concurrenten en dat dit onderzoek van de geloofsbrieven niet uitdraait op een stemming van meerderheid tegen oppositie. Derhalve roept de spreker op tot een stemming bij bijzondere meerderheid.

De heer André Flahaut (PS) deelt mee dat zijn fractie de voorgestelde hervorming, die volledig aansluit op de initiatieven van de andere parlementen, ten volle steunt.

De heer Marco Van Hees (PVDA-PTB) vindt het jammer dat de commissie is bijeengekomen in een zaal waar de rechtstreekse uitzending van de vergadering niet mogelijk is, daar het ter bespreking voorliggende voorstel er net toe strekt de transparantie van de procedure tot geldigverklaring van de verkiezingen te waarborgen.

Hij wijst erop dat de PVDA-PTB ten grondslag ligt aan de procedure die heeft geleid tot het arrest van 10 juli 2020 van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, in de zaak *Mugemangango* tegen België. Bij de gewestelijke verkiezingen van 25 mei 2014 waren er veertien stemmen te kort voor de lijstverbinding van de PTB-GOI-lijst en voor de verkiezing van de heer Mugemangango, lijsttrekker van voormelde partij in de kieskring Charleroi, in het Waals Parlement. Na een klacht van de heer Mugemangango over de verkiezingsuitslag had de commissie onderzoek van de geloofsbrieven van het Waals Parlement de klacht van de verzoeker ontvankelijk en gegrond verklaard en had ze een hertelling voorgesteld van de blanco en ongeldige stembiljetten. Dat voorstel werd echter verworpen door het Waals Parlement. De heer Van Hees vindt dat zulks aantoonde dat de procedure tot onderzoek van de geloofsbrieven, waarbij de leden van een parlementaire assemblee rechter in eigen zaak zijn, de onpartijdige behandeling van de verkiezingsgeschillen niet mogelijk

les résultats d'une élection et nuire de la sorte à ses propres intérêts ou à ceux de son parti. C'est la raison pour laquelle l'affaire *Mugemangango* a été portée devant la Cour européenne des droits de l'homme.

En l'occurrence, force est de constater que la proposition à l'examen ne change rien sur le fond. Certes, le texte propose quelques améliorations marginales en termes de publicité de la procédure mais il ne répond pas aux critiques formulées par la Cour européenne des droits de l'homme à savoir le manque d'impartialité et l'absence d'un recours effectif à l'encontre de la décision de l'Assemblée, laquelle aura donc toujours le dernier mot.

Concernant l'argument selon lequel on ne peut pas aller plus loin car l'article 48 de la Constitution n'est pas ouvert à révision, M. Van Hees rappelle que l'affaire *Mugemangango* date de 2014 et que, compte tenu de la jurisprudence européenne, l'issue de la procédure devant la Cour européenne des droits de l'homme faisait peu de doute. Dès lors, le préconstituant aurait donc déjà pu en tenir compte en vue des élections de 2019. On peut se demander ce qui explique cette négligence.

L'intervenant croit savoir que la piste actuellement envisagée, dans l'éventualité d'une révision future de la Constitution, serait de confier à la Cour constitutionnelle la compétence de traiter les litiges électoraux. Faut-il rappeler que cette institution est elle-même politisée puisque certains de ses juges sont nommés par la Chambre et le Sénat? M. Van Hees juge donc cette solution peu idéale. Il suggère plutôt de s'inspirer d'exemples étrangers et cite le cas de l'Espagne qui confie le contentieux électoral à une commission composée de magistrats et de professeurs et prévoit un droit de recours auprès du Tribunal suprême. Il propose pour sa part d'instituer une commission *ad hoc* composée d'experts, de magistrats et, pourquoi pas, de citoyens tirés au sort.

Il remarque enfin que l'argument de la Constitution ne vaut que pour les élections fédérales et non pour les élections régionales. Pour ces élections, il aurait donc déjà été possible de créer, au moyen de l'adoption d'une loi spéciale, une Cour *ad hoc*.

En conclusion, M. Van Hees se dit peu enthousiaste à l'égard de cette proposition.

maakt. Men kan zich immers moeilijk voorstellen dat een verkozen parlements lid de verkiezingsuitslag in twijfel trekt en zodoende zijn eigen belangen of die van zijn partij schaadt. Daarom werd de zaak-*Mugemangango* aanhangig gemaakt bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

In het onderhavige geval kan men alleen maar vaststellen dat het ter bespreking voorliggende voorstel ten gronde niets verandert. De tekst stelt weliswaar enkele marginale verbeteringen voor inzake de openbaarheid van de onderzoeksprocedure, maar er wordt niet tegemoetgekomen aan de kritiek van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, namelijk het gebrek aan onpartijdigheid en het ontbreken van een daadwerkelijk beroepsmiddel tegen de beslissing van de assemblee, die derhalve altijd het laatste woord zal hebben.

Inzake het argument dat verdere stappen onmogelijk zijn omdat artikel 48 van de Grondwet niet voor herziening vatbaar werd verklaard, wijst de heer Van Hees erop dat de zaak-*Mugemangango* al van 2014 dateert en dat er, in het licht van de Europese rechtspraak, weinig twijfel bestond over de uitkomst van de procedure voor het EHRM. Derhalve had de preconstituante er al rekening mee kunnen houden met het oog op de verkiezingen van 2019. Men kan zich afvragen waarom men dat heeft verzuimd.

De spreker meent te weten dat het thans overwogen spoor, bij een eventuele toekomstige herziening van de Grondwet, erin zou bestaan aan het Grondwettelijk Hof de bevoegdheid toe te kennen om de verkiezingsbetwistingen te behandelen. Moet eraan worden herinnerd dat die instelling zelf is gepolitiseerd, aangezien sommige rechters ervan door de Kamer en de Senaat worden benoemd? De heer Van Hees acht die oplossing dus weinig ideaal. Hij stelt voor zich veeleer te inspireren op buitenlandse voorbeelden en verwijst daarbij naar Spanje, dat de geschillen in verband met de verkiezingen toevertrouwt aan een commissie die is samengesteld uit magistraten en professoren en dat voorziet in een recht op beroep bij het *Tribunal Supremo*. Hij stelt op zijn beurt voor een *ad hoc*-commissie in te stellen die bestaat uit deskundigen, magistraten en, waarom niet, door loting aangewezen burgers.

Tot slot merkt hij op dat het argument van de Grondwet alleen voor de federale verkiezingen opgaat en niet voor de deelstaatverkiezingen. Voor die verkiezingen ware het dus mogelijk geweest om, via de aanneming van een bijzondere wet, een *ad hoc*-Hof op te richten.

De heer Van Hees stelt, besluitend, weinig enthousiast te zijn over dit voorstel.

M. Emmanuel Burton (MR) indique que son groupe soutiendra sans réserve le texte à l'examen.

M. Patrick Dewael (Open Vld) est également favorable à l'adoption de la proposition de modification à du Règlement à l'examen qui a le mérite d'améliorer la procédure tout en tenant compte des limites constitutionnelles actuelles. Pour le reste, il rappelle avoir déposé, avec son collègue Egbert Lachaert, une proposition de déclaration de révision de l'article 48 de la Constitution afin d'instaurer un contrôle juridictionnel indépendant des pouvoirs (DOC 55 2708/001).

M. Servais Verherstraeten (cd&v) rappelle qu'en vertu de l'article 195 de la Constitution, une disposition ne peut être soumise à révision que pour autant qu'elle figure sur chaque liste adoptée par la Chambre, le Sénat et le Roi. Ce n'a pas été le cas, en 2019, de l'article 48 de la Constitution.

M. Verherstraeten souligne toutefois que cet article figure d'ores et déjà sur la liste provisoire communiquée par le gouvernement. Il appelle les futurs membres de la Chambre et du Sénat à réfléchir dès le début de la législature à une nouvelle procédure de vérification des pouvoirs de sorte qu'une solution juridique puisse être disponible dans le cas où le texte proposé ne résisterait pas à un contrôle juridictionnel.

L'intervenant comprend la prudence qui justifie le traitement en urgence de la présente proposition, même s'il pense pour sa part que le délai résultant de l'article 39ter de la Constitution n'est d'application qu'à une modification de la loi électorale et non à des dispositions purement réglementaires d'une assemblée parlementaire.

Enfin, il relève quelques différences textuelles avec la modification réglementaire adoptée par le Parlement flamand, notamment en ce qui concerne la composition de la commission de vérification des pouvoirs. Le Règlement du Parlement flamand prévoit que ne peuvent siéger dans une telle commission:

- le président;
- les membres qui siègent déjà dans une autre commission de vérification des pouvoirs;
- les membres qui ont sollicité la création de la commission;

De heer Emmanuel Burton (MR) stelt dat zijn fractie de ter bespreking voorliggende tekst zonder voorbehoud zal steunen.

De heer Patrick Dewael (Open Vld) is ook voorstander van de aanneming van het ter bespreking voorliggende voorstel tot wijziging van het Reglement, dat de verdienste heeft de procedure te verbeteren en tegelijk rekening te houden met de huidige grondwettelijke beperkingen. Voor het overige herinnert hij eraan dat hij met zijn collega Egbert Lachaert een voorstel van verklaring tot herziening van artikel 48 van de Grondwet teneinde een onafhankelijke rechterlijke toetsing van de geloofsbrieven in te voeren (DOC 55 2708/001) heeft ingediend.

De heer Servais Verherstraeten (cd&v) stipt aan dat, op grond van artikel 195 van de Grondwet, een bepaling slechts voor herziening vatbaar kan zijn indien zij voorkomt op elke lijst die werd aangenomen door de Kamer, door de Senaat en door de Koning. Dat was in 2019 niet het geval wat artikel 48 van de Grondwet betreft.

De heer Verherstraeten wijst er echter op dat dat artikel nu al voorkomt op de door de regering meege-deelde voorlopige lijst. Hij roept de toekomstige leden van de Kamer en de Senaat op om van bij de aanvang van de zittingsperiode na te denken over een nieuwe onderzoeksprocedure voor de geloofsbrieven, opdat er een juridische oplossing zou bestaan indien de voorgestelde tekst een rechterlijke toetsing niet zou doorstaan.

De spreker heeft begrip voor de voorzichtigheid die de dringende behandeling van dit voorstel rechtvaardigt, ook al is hij van mening dat de termijn die voortvloeit uit artikel 39ter van de Grondwet alleen op een wijziging van de kieswet van toepassing is en niet op puur reglementaire bepalingen van een parlementaire assemblee.

Tot slot wijst hij op enkele tekstuele verschillen met de reglementaire wijziging die het Vlaams Parlement heeft aangenomen, met name wat de samenstelling van de commissie voor het onderzoek van de geldigheid van de kiesverrichtingen en het onderzoek van de geloofsbrieven betreft. Het Reglement van het Vlaams Parlement bepaalt dat de volgende personen geen zitting mogen hebben in een dergelijke commissie:

- de voorzitter;
- de verkozen verklaarde leden die al deel uitmaken van een andere commissie voor de geloofsbrieven;
- de verkozen verklaarde leden die om de oprichting van de commissie gevraagd hebben;

— ceux qui ont déposé une réclamation ou qui ont formulé des observations à l'égard du rapport du greffier;

— ceux dont l'élection est contestée;

— les membres issus de la circonscription pour laquelle la validité des opérations électorales est contestée.

M. Verherstraeten juge que ces règles, assez évidentes d'un point de vue déontologique, ne doivent pas nécessairement être formellement inscrites dans le Règlement, mais qu'il est opportun de les rappeler dans le présent rapport.

Quant à la proposition de M. Defossé de prévoir une majorité des deux-tiers pour la vérification des pouvoirs, l'intervenant appelle à la prudence. Il ne faudrait pas qu'une Assemblée soit dans l'impossibilité de voter, ce qui risque d'être le cas si on empêche les membres des circonscriptions concernées de participer au vote.

M. Guillaume Defossé (Ecolo-Groen) répond que les suggestions qu'il a formulées sont des suggestions pour l'avenir. Il conviendra évidemment d'en discuter en tenant compte des remarques pertinentes de M. Verherstraeten.

M. Joris Vandenbroucke (Vooruit) indique à M. Van Hees que le préconstituant pouvait difficilement prévoir la teneur d'un arrêt qui ne serait rendu que l'année suivante.

À la question terminologique posée par M. Van der Donckt, la présidente répond que la proposition à l'examen ne fait que reprendre la terminologie actuelle de l'article 2 du Règlement dans lequel le mot "membres" figure déjà. Pour le reste, il est difficile d'anticiper les conséquences éventuelles de l'absence de validation des pouvoirs d'un membre. Celles-ci dépendront de chaque cas d'espèce. Selon les cas, il se peut en effet que le problème identifié soit un problème de distribution entre les différentes listes ou un problème au sein d'une même liste.

— zij die zelf een bezwaar hebben ingediend, of die opmerkingen bij het verslag van de griffier gemaakt hebben;

— de verkozen verklaarde leden van wie de verkiezing of de geloofsbrieven betwist worden;

— de verkozen verklaarde leden uit een kieskring waarvoor de geldigheid van de kiesverrichtingen betwist wordt.

De heer Verherstraeten is van oordeel dat die regels, die vanuit deontologisch oogpunt nogal vanzelfsprekend zijn, niet noodzakelijk formeel in het Reglement moeten worden opgenomen, maar dat het nuttig is ze in dit verslag in herinnering te brengen.

Inzake het voorstel van de heer Defossé om te voorzien in een tweederdemeerderheid voor het onderzoek van de geloofsbrieven roept de spreker op tot voorzichtigheid. Het zou niet mogen gebeuren dat een assemblee in de onmogelijkheid verkeert om te stemmen, wat het geval dreigt te zijn indien de leden van de betrokken kieskringen worden belet aan de stemming deel te nemen.

De heer Guillaume Defossé (Ecolo-Groen) antwoordt dat de door hem geformuleerde suggesties er zijn voor de toekomst. Ze zullen uiteraard moeten worden besproken rekening houdend met de relevante opmerkingen van de heer Verherstraeten.

De heer Joris Vandenbroucke (Vooruit) attendeert de heer Van Hees erop dat de preconstituante moeilijk de teneur kon voorspellen van een arrest dat pas het volgende jaar zou worden gewezen.

Op de door de heer Van der Donckt gestelde terminologische vraag antwoordt de voorzitter dat het ter bespreking voorliggende voorstel alleen maar de huidige bewoordingen van artikel 2 van het Reglement overneemt, waarin al het woord "leden" staat. Voor het overige is het moeilijk vooruit te lopen op de eventuele gevolgen van het niet geldig verklaren van de geloofsbrieven van een lid. Die gevolgen zullen van elk concreet geval afhangen. Naargelang het geval kan het probleem immers te maken hebben met een probleem van verdeling tussen de verschillende lijsten of met een probleem binnen eenzelfde lijst.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Les articles 1er et 2 ne donnent lieu à aucun autre commentaire que ceux formulés au cours de la discussion générale.

Ils sont successivement adoptés par 11 voix et une abstention.

L'ensemble de la proposition de modification du Règlement est adopté par 11 voix et une abstention à l'issue d'un vote nominatif.

Résultat du vote nominatif:

Ont voté pour:

N-VA: Wim Van der Donckt;

Ecolo-Groen: Kristof Calvo, Guillaume Defossé;

PS: Chanelle Bonaventure, André Flahaut, Özlem Özen;

VB: Barbara Pas;

MR: Emmanuel Burton;

cd&v: Servais Verherstraeten;

Open Vld: Patrick Dewael;

Vooruit: Joris Vandenbroucke.

S'est abstenu:

PVDA-PTB: Marco Van Hees.

Ont voté contre:

Nihil.

Les rapporteurs, La présidente,

Marco Van Hees Eliane Tillieux
Özlem Özen

Dispositions nécessitant une mesure d'exécution: *nihil.*

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Behalve het commentaar dat tijdens de algemene bespreking werd geformuleerd, worden over de artikelen 1 en 2 geen andere opmerkingen gemaakt.

De artikelen 1 en 2 worden achtereenvolgens aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

Het gehele voorstel tot wijziging van het Reglement wordt bij naamstemming aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

Resultaat van de naamstemming:

Hebben voorgestemd:

N-VA: Wim Van der Donckt;

Ecolo-Groen: Kristof Calvo, Guillaume Defossé;

PS: Chanelle Bonaventure, André Flahaut, Özlem Özen;

VB: Barbara Pas;

MR: Emmanuel Burton;

cd&v: Servais Verherstraeten;

Open Vld: Patrick Dewael;

Vooruit: Joris Vandenbroucke.

Heeft zich onthouden:

PVDA-PTB: Marco Van Hees.

Hebben tegengestemd:

Nihil.

De rapporteurs, De voorzitter,

Marco Van Hees Eliane Tillieux
Özlem Özen

Bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vergen: *nihil.*